

برگزاری نشست تخصصی «اندیشه اتحاد اسلام در ایران، قفقاز و عثمانی»

نشست تخصصی «اندیشه اتحاد اسلام در ایران، قفقاز و عثمانی» به همت مرکز فرهنگی قفقاز اردبیل و با مشارکت دفتر توسعه فرهنگی آذربایجان، روز سه شنبه ۱۲ آبان در سالن آمفی تئاتر دانشکده علوم انسانی دانشگاه محقق اردبیلی برگزار گردید.

به گزارش **آران نیوز** به نقل از پایگاه تحلیلی، خبری قفقاز، دکترغفار عبداللهی متنق، سخنران اصلی این نشست هدف از برگزاری این نشست را آشنایی با منطقه و بیوگرافی واقعی و اصلی از منطقه قفقاز و مسلمانان این منطقه در طول تاریخ و تاثیرات آن بر روابط بین مسلمانان منطقه قفقاز و جهان دانسته و افزود: مردم منطقه قفقاز و مسلمانان که در منطقه قفقاز و زیر سلطه روسیه بودند دائماً بر این نکته تاکید داشتند که ما ایرانی هستیم و سعی بر این داشتند که اصل و نسب و ریشه خود یعنی ایرانی بودن و مسلمان بودن را حفظ کنند. هدف از ایجاد اتحاد اسلامی در اصل همان متحد شدن کل مسلمانان جهان در برابر ظلم و استکبار در آن زمان بود.

استاد دانشگاه تبریز در ادامه گفت: یکی از شخصیت‌های که در زمینه اتحاد اسلام در منطقه قفقاز و ایران و عثمانی فعالیت چشم گیر و به سزایی داشت، سید جمال الدین اسد آبادی بود. بسیاری از بزرگان این مناطق (ایران، قفقاز، عثمانی) در طول حیات این عالم اسلامی تحت تاثیر وی قرار گرفته و از اتحاد اسلامی حمایت کردند. از جمله این افراد می توان به میرزا خان کرمانی و شیخ احمد روحی اشاره کرد.

وی افزود: این اندیشه خیلی زود از مرزهای عثمانی درگذشت و در بین ایرانیان و مسلمانان مناطق دیگر نیز طرفدارانی یافت و در این میان، مسلمانان قفقاز جنوبی که تحت اداره دولت روسیه تزاری بودند، از این جریان برکنار نماندند و به خصوص در بین روشنفکرانی که به نوعی با عثمانی در ارتباط بودند، اندیشه اتحاد اسلام بسرعت نفوذ یافت و عده ای از متفکران قفقازی از منادیان اصلی این اندیشه در آن دوره شدند.

دکتر عبداللهی، افزود: در بین جوامع اسلامی تلاش های مختلفی در راستای ایجاد اتحاد اسلام صورت گرفته است و در ایران افرادی همچون سید جمال الدین اسد آبادی، میرزا آقاخان کرمانی و شیخ احمد روحی در راستای تحقق این آرمان تلاش های بسزایی انجام داده اند.

وی تصریح کرد: سید جمال الدین اسد آبادی معتقد بود که اتحاد در ذات اسلام است و این حاکمان مستبد جوامع اسلامی هستند که به دلیل منافع شخصی خود مانع از تحقق این امر می شوند.

به گفته عبداللهی، اندیشه اتحاد اسلام قفقاز جنوبی، با نام علی بی حسین زاده و احمد آقایی شناخته می شود و اصولاً بررسی اتحاد اسلام قفقاز جنوبی بدون پرداختن به اندیشه ها و افکار این دو شخصیت امکان پذیر نیست.

عبداللهی افزود: فلسفه سیاسی علی بی حسین زاده به طور خلاصه عبارت بود از، ترک بودن، مسلمان بودن و به روز بودن. علی بی حسین زاده با اظهار تاسف از غفلت مسلمانان از شرایط جهانی و بی خبری آنها از حال همدیگر، اروپاییان را به فریب مردم جهان متهم می کرد و بر این عقیده بود که آنچه الان در دنیا شاهد آن هستیم؛ پان مسیحیت است و آنچه با عنوان پان اسلامیزم بر سر زبانها افتاده است، واژه ابداعی اروپاییان است؛ چراکه اسلام در ذات خود حاوی مفهوم اتحاد مسلمانان است. وی در ادامه افزود: با تحولات منطقه از جمله سقوط امپراطوری عثمانی، تحولات جمهوری آذربایجان و انقلاب مشروطه در ایران این اندیشه در برهه ای از تاریخ به فراموشی سپرده شد.

در منطقه قفقاز از جمله افرادی که در این زمینه فعالیت کردند، علی بی حسین زاده، آخوند حسین طالب زاده و تارا تارایف از رهبران حزب اتحاد در منطقه قفقاز بودند. از شخصیت هایی که به اتحاد اسلام کمک زیادی کردند می توان به تلاش های فراوان آخوند طالب زاده اشاره کرد.

در این سال ها مسلمانان قفقاز با تشکیل اتحادیه ای به نام اتحادیه مسلمانان قفقاز (قفقاز مسلمان لارین بیرلیکی) که از سرتاسر منطقه و حتی دورترین مناطق سیبری، مسلمین نمایندگان خود را به این کنگره ارسال می کردند. حکومت تزار روس شدیدترین اقدامات و محدودیت ها را در این راستا انجام می داد که حتی مسلمانان مجبور می شدند بر روی کشتی این کنگره ها را برگزار کنند.

آخرین کنگره اتحاد مسلمانان قفقاز در سال ۱۹۱۷ در منطقه روسیه برگزار گردید و حکومت روس ها از این کنگره حمایت کردند چرا که با این کار می خواستند حمایت مسلمانان را برای جنگ جهانی جلب کنند.

دکتر عبداللهی، تاکید کرد که در عصر کنونی به دلیل اینکه گروهی به اختلافات مسلمانان دامن می زنند، شناخت تاریخی ضرورت ویژه دارد و در وضعیت فعلی نیاز به اتحاد و انسجام جوامع اسلامی به جد احساس می شود.

وی در پایان سخنان خود راه حل مشکلات جهان اسلام را در وحدت کلمه دانست و خاطر نشان کرد: انقلاب اسلامی ایران نیز به دنبال تحقق اندیشه اتحاد اسلام و اشاعه اسلام ناب محمدی در جهان است.